

Oikeustapauskokoelma

Asia C-2/17

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)
vastaan
Jesús Crespo Rey

(Tribunal Superior de Justicia de Galicia esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välinen sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta – Siirtotyöläisten sosiaaliturva – Asetus (EY) N:o 883/2004 – Liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohta – Vanhuuseläke – Laskutapa – Teoreettinen määrä – Merkityksellinen vakuutusmaksuperuste – Erityissopimus – Vakuutusmaksuperusteen valinta – Kansallinen säännöstö, jolla työntekijä veloitetaan suorittamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteiden mukaisesti

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (kymmenes jaosto) 28.6.2018

Kansainväliset sopimukset — EY:n ja Sveitsin välinen sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta — Yhdenvertainen kohtelu — Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Vanhuusetuudet — Vanhuuseläke — Laskutapa — Teoreettinen määrä — Erityissopimus — Asianmukainen vakuutusmaksuperuste — Vakuutusmaksuperusteen valinta — Kansallista säännöstöä, jolla työntekijä veloitetaan suorittamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteiden mukaisesti, ei voida hyväksyä — Kansallisten tuomioistuinten velvollisuudet

(EY:n ja Sveitsin välinen sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 883/2004 liite XI)

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimusta henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta, joka allekirjoitettiin 21.6.1999 Luxemburgissa, on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jolla veloitetaan kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvaviranomaisen kanssa erityissopimuksen tehnyt siirtotyöläinen maksamaan eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteen mukaisesti, jolloin mainitun jäsenvaltion toimivaltainen laitos rinnastaa kyseisen erityissopimuksen piiriin kuuluvan ajanjakson samassa jäsenvaltiossa täyttyneeseen ajanjaksoon, kun se laskee kyseisen työntekijän vanhuuseläkkeen teoreettisen määrän, ja ottaa kyseisessä laskelmassa huomioon ainoastaan mainitun työntekijän kyseisen sopimuksen perusteella suorittamat eläkevakuutusmaksut, vaikka mainittu työntekijä oli suorittanut kyseisessä jäsenvaltiossa eläkevakuutusmaksuja vähimmäisperusteita korkeampien maksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ja kun otetaan vielä huomioon, että tällaisen sopimuksen tekevällä kotimaahansa jäävällä työntekijällä, joka ei ole käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, on mahdollisuus suorittaa eläkevakuutusmaksuja vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

Asetuksen N:o 883/2004 liitteen XI Espanjaa koskevan osan 2 kohdassa säädetään, että siirtotyöläisen eläkkeen perusmäärän laskennassa on otettava tämän muissa jäsenvaltioissa kerryttämien kausien osalta huomioon se Espanjan vakuutusmaksuperuste, ”joka on ajallisesti lähimpänä viitekausia”.

Niinpä pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa kyseinen työntekijä on maksanut eläkevakuutusmaksuja kyseessä olevan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään vähimmäismaksuperusteita korkeampien maksuperusteiden mukaisesti ennen kuin hän käytti oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, hänen vanhuuseläkkeensä määrän laskemisessa käytettävä merkityksellinen vakuutusmaksuperuste olisi mainitun työntekijän kyseisessä jäsenvaltiossa suorittama viimeinen eläkevakuutusmaksu eli erityissopimuksen mukaista vähimmäismaksuperustetta korkeamman vakuutusmaksuperusteen mukaisesti maksettu eläkevakuutusmaksu.

Kun kansallisen oikeuden mukaan eri henkilöryhmiä kohdellaan unionin oikeuden vastaisesti eri tavalla, epäedullisessa asemassa olevaan ryhmään kuuluvia henkilöitä on kohdeltava samalla tavoin ja heihin on sovellettava samaa järjestelmää kuin muihin asianomaisiin. Edullisessa asemassa olevan ryhmän jäseniin sovellettava järjestelmä on siinä tapauksessa, ettei unionin oikeutta ole sovellettu asianmukaisesti, ainoa pätevä viitejärjestelmä (tuomio 13.7.2016, Pöpperl, C-187/15, EU:C:2016:550, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

On totta, että asian ratkaisevan tuomioistuimen on määritettävä, mitkä ovat kansallisessa oikeudessa sopivimmat keinot siirtotyöläisten ja kotimaahansa jäävien työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Tässä yhteydessä on kuitenkin korostettava, että tällainen tavoite voitaisiin lähtökohtaisesti saavuttaa siten, että myös erityissopimuksen tekeville siirtotyöläisille annetaan tällainen mahdollisuus sekä mahdollisuus maksaa eläkevakuutusmaksuja takautuvasti vähimmäismaksuperusteita korkeampien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti ja tämän seurauksena vedota oikeuteensa saada vanhuuseläkettä näiden uusien vakuutusmaksuperusteiden mukaisesti.

(ks. 67, 68, 73, 75 ja 76 kohta sekä tuomiolauselma)